

O ISTORIE SPULBERATĂ

„Istoria este cea dintâi carte a unei națiuni. Într-însa ea își vede trecutul, prezentul și viitorul. O nație fără istorie este un popor încă barbar și vai de acel popor care, și-a pierdut religia suvenirilor”, ne spunea primul istoric modern reprezentativ, Nicolae Bălcescu. Astăzi, când istoria ar fi trebuit să devină o disciplină care să contribuie la dezvoltarea culturii generale a tinerilor și la o cunoaștere a valorilor naționale, ea a devenit, mai degrabă, o disciplină derizorie și lipsită de interes în cultura și dezvoltarea viitoarelor generații. A nu-ți cunoaște istoria înseamnă, cum s-a spus, a nu-ți cunoaște părinții și strămoșii, ai tăi și ai neamului întreg, a nu beneficia sau a nu fi demn să beneficiezi de moștenirea ce ți-au lăsat-o, cu suflet de părinte.

Pentru a distruge un popor și a-l supune, este suficient a-l renega, a-i distruge miturile, tradiția, istoria și credințele. Astfel, un popor fără identitate devine pleava univesului. Istoria națională, din păcate, a devenit principala țintă de denigrare sau de eliminare din conștiința românilor. Primii pași au fost făcuți în anul 2007 când istoria este acceptată ca materie a „bacalaureatului național” numai la clasele umaniste, iar manualul de clasa a XII-a nu se mai numește „Istoria românilor”, ci, simplu, „Istorie”. Cui îi e rușine de istoria românilor? Elevii de clasa a XII-a au un manual pe care scrie „Istorie”, iar înăuntru e tranșată, ca la abator, istoria românilor pe teme mari, pe care le înțelege un om care cunoaște istoria românilor, dar nu unul care trebuie să o învețe, fiindcă principiul cronologic a fost desființat.

De ce i-au tăiat pe „români” din titlul manualului? La acesta întrebare istoricul și academicianul Dinu C. Giurescu face o analiză destul de onestă și limpede: „Ca să se piardă identitatea națională a românilor. O spun cu toată seriozitatea, cu deplină răspundere: mai multe fapte asemănătoare merg către acest scop. Tineretul să nu mai aibă conștiința apartenenței la un neam. Să fie un tineret de asta, euro-atlantic, axat pe valori precum mall-uri, vacanțe, călătorii, breaking news, vibe radio etc. “.

Ioan Scurtu, prof. univ. dr. în istorie în capitolul „Concluzii” din cartea „Revoluția româna din 1989 în contextul internațional” precizează următorul fapt „Din manualele de istorie lipsesc teme importante, precum etnogeneza românilor, iar momente esențiale, cum sunt cele privind lupta pentru apărarea ființei naționale sau mișcările sociale sunt minimalizate”. Domnilor „specialiști” din comisiile de educație din Parlament și din minister se pare că pentru dumneavoastră părerea celor doi „monștri sacri” care ne-au scris istorie, atât în manualele școlare cât și în cărțile de specialitate și care au scos la lumina istoria poporului român, această părere nu contează.

Regretatul nostru istoric, Florin Constantiniu, într-un interviu luat de jurnalistul Victor Roncea, concluzionează și dansul același fapt: „Mă uitam pe manualul de istorie, ediția apărută în 1939 de dinainte de război, a lui Giurescu, și mă uitam ce serios se învață istoria. Spuneți-mi mie, cum de atunci nu se considera că e prea multă materie, că elevul nu poate să înghită atâta materie. Acum, când te uiți la manualele astea, ele sunt de 140 de pagini cu scheme și fotografii mari. Am lucrat și eu la un manual și, poate nu credeți, nicio lecție să nu depășească 2 pagini, să nu depășească cumva 2 pagini “.

În anii 2007, prin ordinele ministrului Educației manualele alternative de istorie, de clasa a XII-a devin în număr de șapte. Școlile și le aleg pe cele care li se par mai accesibile, în funcție de diverse contexte. Manualele de clasa a XII-a cuprind în prezent 5 teme generale socotite definitorii pentru ca tânărul de 17-18 ani să înțeleagă trecutul țării, anume: I Popoare și spații istorice, II Oameni, societatea și lumea ideilor, III Statul și politica, IV Relațiile internaționale, V Religia și viața religioasă.

Cele 5 capitole sunt divizate în subpuncte, fiecare cu un titlu precis, însoțite de studii de caz. Lipsite de principiul cronologic și, totodată, excesiv de lacunare, manualele prezintă istoria ca pe o înșiruire de fapte și evenimente, de foarte multe ori nerespectându-se principiul cauzalității evenimentelor. Astfel elevii, în cel mai bun caz, memorează și uită adesea destul de repede. La examenul unde istoria este materie opțională, candidatul se îndreaptă spre discipline alternative (biologie, geografie etc.) .

Prezentarea celor 5 mari capitole ajută sau nu la receptarea și înțelegerea informațiilor? Spre exemplu, capitolul III începe cu „Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc (sec. IX-XVIII) și se încheie cu „România postbelică. Stalinism, național-comunism. Construcția democrației postdecembriste “. Capitolul IV începe cu „Relațiile internaționale în spațiul românesc în Evul Mediu și ajunge la Tratatul de la Varșovia și Uniunea Europeană, iar ultimul capitol începe din nou în Evul Mediu („Biserica și școala”) și se încheie cu „România și toleranța religioasă în sec. XX “.

Este de reflectat dacă receptarea și înțelegerea se fac mai ușor și cuprinzător plimbând pe elevi, la fiecare capitol, din Evul Mediu până în anul 2000, sau dacă materia ar fi redată pe etapele mari cronologice, fiecare cu caracteristicile și conexiunile ei de de epocă. Ei bine, situația sta cu totul altfel. Profesorii sunt nevoiți din învălmășeala aceasta de capitole combinate să recurgă la un cadru cronologic și firesc, și brusc, situația cronologică a capitolelor se schimbă radical. Capitolul I începe cu „Romanitatea românilor în viziunea istoricilor”, capitolul II „Autonomii locale și instituții centrale în spațiul românesc (sec. IX-XVIII), capitolul III „Spațiul românesc între diplomație și conflict în Evul Mediu și la începuturile modernității”, capitolul IV „Statul român modern: de la proiect politic la realizarea României Mari (secolele XVIII-XX), capitolul V „Constituțiile din România”, capitolul VI „România și concertul european: de la „criza orientală” la marile alianțe ale sec. XX“, capitolul VII „Secolul XX—între democrație și totalitarism. Ideologii și practici politice în România și în Europa”, capitolul VIII „România postbelică. Stalinism, național-comunism și disidență anticomunistă. Construcția democrației postdecembriste”.

Ce se va întâmpla cu elevii ai căror profesori nu mai acordă atenție predării, explicării și care lipsesc de la orele de istorie? Răspunsul este cât se poate de limpede. Elevii sunt nevoiți să își aleagă o altă disciplină pentru examen sau, dacă aceasta e obligatorie la examen, sunt nevoiți să recurgă la ore de meditație la alți profesori care au respect față de disciplina și profesia lor și care conștientizează responsabilitatea enormă pe care o are un profesor în destinul și momentele esențiale din viața elevilor. O altă variantă ar fi parcurgerea manualului, care îngreunează și încetează viziunea elevului asupra cadrului istoric. Astfel, conținutul devine monoton și lipsit de interes, iar, în cel mai bun caz, elevii memorează și uită adesea destul de repede. În asemenea situații, câți studenți mai optează pentru Facultatea de Istorie? În mare măsură doar cei care au medie mică sau cei care nu au intrat la opțiunile dorite. Este și o vorbă prin facultățile de istorie din România la întrebarea „-De ce ai ales istoria?” – ca să am o facultate.

Dacă dificultatea de a face o analiză a noțiunilor din carte și pentru a le înțelege este mare, în sprijinul acestei dificultăți se mai adaugă și informațiile excesiv de lacunare. Astfel, din principalul manual de istorie din învățământul nostru preuniversitar lipsesc capitolele antichității și stravechimii despre daci. Pur și simplu, pentru dâșii, pentru autori, pentru guvernul care prin Ministerul de Resort a făcut acest lucru, a eliminat complet orice informație despre strămoșii noștri reali, traco-geto-dacii.

Istoricul și conf.univ.dr. Gheorghe Iscriu a semnalat în nenumărate rânduri, atât prin articole publicate, cărți, conferințe cu caracter științific, dar și prin scrisori adresate președinției și ministerului despre politica antinațională din manualele școlare. Domnul Iscriu își exprimă mâhnirea și revolta împreună cu ceilalți istorici menționați mai sus: „Însuși Ministerul de Resort conformându-se unor „sugestii mai înalte”, din „alternativele” celui mai important manual de profil al învățământului preuniversitar (clasa a XII-a), „coordonate” de titrați universitari, „manuale alternative” editate în anul „de referință” 2007 – an în care „demnitari” ai neamului ne-au cedat și suveranitatea națională cu de la ei putere! –, Ministerul, deci, a eliminat, pur și simplu, istoria strămoșilor noștri reali. Astfel ca elevii, dar și educatorii lor – profesori, părinți, bunici, frați și surori mai mari, prieteni și cunoscuți –, ca și orice om care mai vrea să mai cunoască și „ceva” istorie, să învețe, de acum înainte, că noi ne-am născut după anul 106, ca tânăr și nobil popor roman. Direct sau indirect, s-a micșorat, în preuniversitar, numărul de ore de predare pentru istorie, acordându-se în schimb, la gimnaziu, ore pentru cursuri opționale de istorie, la inspirația profesorului, ca la Universitate. S-au redus personalități și evenimente, în pagina de manual, la câteva rânduri „compensate”, cu 1-2 și chiar mai multe imagini. S-a menținut viziunea stalinistă asupra națiunii și asupra statului național și s-a alimentat în continuare blasfemia de acuzare a naționalismului “. Se pare că domnul Iscriu, la o vârstă destul de înaintată când ar putea să își petreacă liniștit bătrânețea, se luptă cu morile de vânt pentru că la nenumăratele scrisori și întrebări oficiale, nimeni nu a fost amabil să-i dea un răspuns.

Politica guvernamentală prin Ministerul de Resort, deja a mers prea departe, pur și simplu a tăiat rădăcinile istoriei reale ale națiunii române. Dacă în manualele din anul 2000, avem un capitol intitulat „Civilizația geto-dacilor” cu citate din izvoarele istoricilor antichității (Herodot, Strabon, Dio Cassius, Iordanes), în care aflăm lucruri elementare că dacii și geții sunt de același neam și vorbesc aceeași limbă, dar aflăm și despre cunoștințele lor fabuloase de astronomie, medicină, filozofie, logică. Spre exemplu, despre Decebal, Dio Cassius scria că „era priceput la planurile de război și iscusit în înfăptuirea lor, știind să aleagă prilejul pentru a-l ataca pe dușman și a se retrage la timp, dibaci a

întinde curse, viteaz în luptă, știind a se folosi cu dibăcie de o victorie și a scăpa cu bine dintr-o înfrângere”. Iordanes în „Getica” precizează despre cunoștințele științifice la geto-daci: „[...] Deceneu i-a instruit în aproape toate ramurile filozofiei. El i-a învățat etica, dezvătându-i de obiceiurile lor barbare, i-a instruit în științele fizicii, făcându-i să trăiască conform legilor naturii; [...] i-a învățat logica, făcându-i superiori celorlalte popoare, în privința minții; dându-le un exemplu practic, i-a îndemnat să petreacă viața în fapte bune; demonstrându-le teoria celor douăsprezece semne ale zodiacului, le-a arătat mersul planetelor și toate secretele astronomice și cum crește și scade orbita lunii și cu cât globul de foc al soarelui întrece măsura globului pământesc și le-a expus sub ce nume și sub ce semne cele trei sute și patruzeci și șase de stele trec în drumul lor cel repede de la Răsărit până la Apus spre a se apropia sau depărta de polul ceresc. Vezi ce mare plăcere, că niște oameni prea viteji să se îndeletnicească cu doctrine filozofice, când mai aveau puținel timp liber după lupte”.

Ei bine aceste informații nu apar în manualele noastre școlare ca să stârneasă mândria identității naționale. În cele 4 manuale (cele 2 edituri Corint, Didactică și Pedagogică, Corvin) nu aflăm absolut nimic despre cine a fost Traian, Decebal, Deceneu, zeul Zalmoxis, războaiele daco-romane din 101-102 și 105-106, care au fost cauzele războaielor, ce părți au ocupat și administrat Traian din Dacia, imensele bogății luate de romani din Dacia (165.000 kg aur și 331.000 kg argint), ce s-a întâmplat în intervalul 106-271 când avut loc Retragerea Aureliană. Despre toate aceste informații nu aflăm absolut nimic în manualele de istorie, decât în cele 2 manuale coordonate de Ioan Scurtu (editura Gimnasium și editura Economică și Preuniversitară) și în editură Niculescu, în care informațiile sunt destul de comprimate, dar elevul poate să își facă o idee. Cât despre culturile preistorice din neolitic și epoca bronzului care sunt unice în Europa cu o ceramică și o vechime impresionantă (Cucuteni, Hamangia, Gumelnița, Turdaș-Vinca), acestea sunt practic inexistente în viziunea noilor generații de tineri.

The New York Times, cel mai prestigios ziar din Statele Unite ale Americii, a publicat la data de 30 noiembrie 2009 în secțiunea Science un articol despre expoziția găzduită de Institutul pentru Studiul Lumii Vechi (Institute for the Study of the Ancient World) de la Universitatea din New York. Expoziția a cuprins exponate de o valoare inestimabilă aparținând culturii Cucuteni. Americanii se mândresc că în Europa și în România există o asemenea cultură. Paradoxal, noi o eliminăm din manualele școlare ca nu cumva elevii noștri să cunoască că pe acest teritoriu au fost culturi antice unice și o continuitate de locuire de mii de ani. „Este vorba de un popor care prin strămoșii săi își are rădăcinile de patru ori milenare, aceasta este mândria și aceasta este puterea noastră” – spunea Nicolae Iorga secolul trecut. Putere și mândrie care zac acum în ignoranța elevilor și studenților noștri care află că sunt „romani”, urmași ai Romei, conform „etichetării” de către unii istorici și împărați bizantini pe parcursul secolelor din primul capitol intitulat „Romanitatea românilor în viziunea istoricilor”.

Dacă despre antichitate nu aflăm aproape nimic, nici despre evenimentele majore ale secolelor trecute nu aflăm prea mult. Comprimarea excesivă a informației are consecințe care nu pot fi evitate de autori, oricât ar fi ei de meșteri de a scrie multe, în puține cuvinte. De ce a izbucnit primul război balcanic (1912) ? Manualele citate nu explică (Corint 1, p.121; Corint 2, p.97; Pedagogică, p.230). De ce a continuat armata romană operațiunile la răsărit de Nistru în 1941 și a mers până în stepa Calmuca și Cotul Donului? Două manuale nu dau vreun răspuns (Corint 1, p.124; Corint 2, p.98; cel al editurii Pedagogice explică la p.250). Referitor la colectivizare nu se explică țelul ei real nici consecințele pe plan individual. Tema ocupa un paragraf în manualul Corint 1, pp.102-103, 6 rânduri în Corint 2, p.80.

Această conspirație împotriva istoriei nu se oprește aici, ea atinge și băncile facultăților de istorie din țară. De pildă, la primul curs de Evul Mediu de la Facultatea de Istorie din cadrul Universității București, aflăm de la domnul profesor (care nu este specializat pe etnogeneză) ca poporul român s-a format pe ambele părți ale Dunării, în special la sud de Dunăre, asemănându-se cu romanitatea orientală, iar romanizarea Daciei nu aveam cum să se concretizeze în doar 165 de ani, fiind mai mult o colonizare de seminții „din toată lumea romană”. De asemenea aflăm că, după Retragerea Aureliană, populația de la nord de Dunăre s-a mutat la sud de Dunăre unde a revenit în secolele VIII-XIII, găsind pe unguri în Transilvania. Știm cu toții ca domnul profesor și-a susținut doctoratul în Ungaria și că aceste teorii respinse de istoriografia românească încă mai servesc istoriografiei maghiare, sperând că într-un moment de răscruce (așa cum se întâmplă acum cu autonomia ungarilor în Transilvania), aceste pseudo-argumente să fie invocate din nou. Contradicțiile nu se opresc aici. Aflăm că românii nu au câștigat bătăliile de la Rovine, Călugăreni, Târgoviște, iar conștiința de națiune și unitatea teritorială au existat doar la 1918 (evenimentele din 1600 și 1848 nu există în viziunea d-lui profesor), ceea ce

manualele de istorie contrazic. În final aflăm despre Mihai Viteazu că avea două „calități”: era viteaz și „îi plăcea băutura”, iar dacă aducem argumente în defavoarea ungarilor suntem acuzați că „suntem obsedați după discursul naționalist”. Întrebarea firească ar fi următoarea: un student care termină Facultatea de Istorie și dorește să profeseze în învățământ, ce teorie va scrie în examenul pentru ocuparea unui post de cadru didactic? Teoria învățată în liceu (teoria oficială) sau teoria predată la cursul facultății unde profesorul ne spune răspicat că istoriografia românească este plină de minciuni și tributară discursului naționalist?

După 23 de ani de la revoluție, învățământul nu este cu adevărat modern. Mai de grabă, în acest interval de timp, el a devenit un domeniu subfinanțat și neglijat de către guvernanți. Prin elaborarea de noi programe și manuale școlare, eliminarea examenului de admitere, reducerea duratei învățământului universitar la 3 ani și salariile derizorii din învățământ, degradarea sistemului a devenit evidentă. Istoria a devenit o disciplină oarecare, tinerii nu se mai îndreaptă spre facultățile de istorie, deoarece pasiunea și rădăcinile de cunoaștere au fost tăiate încă din liceu.

Mihai Floroiu, student Facultatea de Istorie,
Universitatea București